

Το ενεργειακό πρόγραμμα της Ρωσίας για την περίοδο 2020-2030 (Στασινόπουλος Σπυρίδων, ΜΑ Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

4.2 Ενεργειακό πρόγραμμα 2020 & 2030

Η διαφορετική προσέγγιση του Πούτιν, πιο συγκεντρωτική υπέρ του κράτους άλλαξε τον σχεδιασμό της προηγούμενης Κυβέρνησης του Yeltsin. [49] Η νέα ενεργειακή πολιτική που εγκρίθηκε από την κυβέρνηση και άρχισε να τίθεται σε ισχύ από τον Αύγουστο του 2003, είχε 4 βασικούς πυλώνες:

- Την άνοδο της ενεργειακής αποδοτικότητας και παραγωγής
- Την προστασία του περιβάλλοντος
- Την σταθερή τεχνολογική ανάπτυξη στα θέματα της ενέργειας
- Την διατήρηση και αύξηση της ανταγωνιστικότητας

Η ενεργειακή πολιτική της Ρωσίας χτίστηκε, βασιζόμενη στην ισχυρή γεωπολιτική θέση της. Αντιλαμβανόμενη και την ενεργειακή της δύναμη αλλά και την εξάρτηση των υπολοίπων από αυτήν, χρησιμοποιεί εντέχνως την διπλωματία, την ενεργειακή της παραγωγή και επάρκεια ως εργαλεία άσκησης εξωτερικής πολιτικής. Εξάλλου, αυτή η εκτίμηση επίσημα συμπεριλαμβάνεται και στη ρωσική έκθεση «Στρατηγική Εθνικής Ασφάλειας έως το 2020» (National Security Strategy to 2020) που δημοσιεύθηκε το Μάρτιο του 2009 και όπου ρητά αναφέρεται ότι «οι ρωσικοί φυσικοί πόροι συνιστούν παράγοντα ενίσχυσης της επιρροής της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην παγκόσμια αρένα». [50] Η ενεργειακή ασφάλεια αποτέλεσε πρώτο μέλημα και η κοινή πορεία κρατών και μονοπωλιακών εταιρειών όπως η υπερδύναμη Gazprom, βρέθηκαν στο επίκεντρο της πολιτικής Πούτιν. Για να προασπίσει τα συμφέροντά της, κυρίως οικονομικά, ο Ρώσος ηγέτης, τοποθέτησε τον Νοέμβριο στις θέσεις των αντιπροέδρων της χώρας τον υπουργό Άμυνας Ιβάνοφ και τον πρόεδρο της Gazprom Medvedev σε μια συμβολική κίνηση.

Το πλάνο για την ενεργειακή πολιτική μέχρι το 2020 «Energy Strategy of Russia for the period up to 2020» αναφέρεται σε αναδιοργάνωση των ενεργειακών αγορών καθιστώντας αυτές πιο ανταγωνιστικές και κερδοφόρες, κάτι που έγινε πράξη και στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και στην πυρηνική. Παρατηρήθηκε ραγδαία αύξηση εσόδων από την φορολογία στις εταιρείες παραγωγής ενέργειας και κυρίως υδρογονανθράκων. Ενώ όπως αναφέρεται στην αρχή του επίσημου εγγράφου τέθηκαν με επιτυχία κανόνες, με βάση τις αρχές δικαίου για την

ορθότερη λειτουργία των αγορών. Η άνοδος των τιμών παγκοσμίως σε μια περίοδο οκτώ χρόνων (2000-2008), με τις τιμές στις αρχές της δεκαετίας να είναι 27 δολάρια το βαρέλι και το 2008 94 δολάρια το βαρέλι, ευνόησαν την αναδιοργανωμένη ρωσική παραγωγή καθώς εκείνη την περίοδο η συχνότητα εξαγωγών ενέργειας ήταν 50% εντονότερη από το παρελθόν.

Στις 13 Νοεμβρίου 2009, εγκρίθηκε η «Ενεργειακή Στρατηγική της Ρωσίας για την περίοδο έως το 2030»[51], η οποία ανοίγει νέες προοπτικές στην ανάπτυξη της ρωσικής ενεργειακής πολιτικής. Όπως αναφέρεται, το έγγραφο αυτό δεν αποτελεί σχέδιο δράσης παρά μόνο ένα πλάνο. [52]Υπογραμμίζει τους στόχους, τους αντικειμενικούς σκοπούς, τις προτεραιότητες, τις κατευθυντήριες γραμμές για την μέγιστη αξιοποίηση των ενεργειακών πόρων της χώρας και προβλέψεις για την πορεία της στρατηγικής. Σύμφωνα με το κείμενο, ως το 2030 η Ρωσία θα εξάγει 330 εκατ. τόνους πετρελαίου και σχεδόν 370 δις κυβικά μέτρα φυσικού αερίου το χρόνο. Η εξόρυξη αυτών των βασικών ενεργειακών πόρων στη χώρα θα ξεπεράσει μέχρι τότε τους 500 εκατ. τόνους και τα 900 δις κυβικά μέτρα αντίστοιχα.

Σημαντική είναι η συμβολή των κρατικών εταιρειών παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας, στο Ρωσικό ενεργειακό οικοδόμημα. Η άμεση εμπλοκή της κυβέρνησης στην στρατηγική των εταιρειών είναι δεδομένη καθώς κυβερνητικά πρόσωπα σε υψηλόβαθμες θέσεις βρίσκονταν στην ανώτερη διεύθυνση των εταιρειών (πχ Medvedev). Η σταδιακή άνοδος της ρωσικής οικονομίας οφείλεται σημαντικά στην εξάπλωση του δικτύου αγωγών μεταφοράς και αερίου μέσω των εταιρειών. Ο εφοδιασμός των χωρών της Ευρώπης και της Ασίας με φυσικό αέριο και πετρέλαιο γίνεται ευκολότερα μέσω των αγωγών και μέσω των καινοτόμων τεχνολογιών που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή τέτοιων έργων.

Η εταιρεία κολοσσός Gazprom(Gazonaya Promyshlennost), κατέχει το μονοπώλιο παραγωγής φυσικού αερίου και έχει εθνικοποιηθεί, ακολουθώντας κοινή πορεία με τις αποφάσεις της Ρωσικής Κυβέρνησης. Έχει στην κατοχή της τα μεγαλύτερα αποθέματα φυσικού αερίου στον κόσμο και ο εφοδιασμός που γίνεται σε χώρες της Ευρώπης και της Ασίας μέσα από τους αγωγούς που κατασκευάζει, είναι ζωτικής σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη και λειτουργία των χωρών αλλά και για τους ίδιους τους καταναλωτές.

[53]Με την τελευταία μέτρηση στις 31 Δεκεμβρίου του 2015, όπως έχει ανακοινώσει επίσημα η ίδια η εταιρεία ,τα αποθέματα της από την παραγωγή φτάνουν τα 36.417 τρις κυβικά μέτρα φυσικού αερίου και 3.6 δις τόνοι πετρελαίου και άλλων συμπυκνωμένων αποθεμάτων. Μόνο το 2015 η εταιρεία παρήγαγε 418.5

δισ κυβικά μέτρα αερίου, 15.3 δισ συμπυκνωμένα και 36 δισ τονους πετρέλαιο. Στις αρχές της δεκαετίας που διανύουμε τα αποθέματα φυσικού αερίου της Gazprom αντιστοιχούσαν στο 90 % της παραγωγής της Ρωσίας και στο 20 % παγκοσμίως. Την στιγμή που το 70 % των εισαγωγών ενέργειας της Ευρώπης προέρχεται από την Gazprom. Η Gazprom εισάγει αέριο από χώρες της Κ.Ασίας (Καζακσταν, Τουρκμενιστάν, Ουζμπεκιστάν) αγοράζοντας το είτε για να το προωθήσει με υψηλότερη τιμή στην Ευρωπαϊκή αγορά, είτε να το κρατήσει στην εσωτερική αγορά ως απόθεμα ή ως προϊόν προς πώληση σε Ρωσικές επιχειρήσεις και καταναλωτές. Ενώ υπάρχουν συγκεκριμένες περιοχές που αντλεί τι μορφές ενέργειας έχοντας δημιουργήσει υπερσύγχρονες μονάδες παραγωγής. Τέτοιες περιοχές στο Ρωσικό έδαφος είναι : Yamal Peninsula, Khanty Mansiysk, Shokman field κ.α.

[54] Η Rosneft αποτελεί την μεγαλύτερη εταιρεία εξόρυξης και εφοδιασμού πετρελαίου της Ρωσίας και μια από τις κορυφαίες της Ευρώπης και του κόσμου. Όπως και στην περίπτωση της Gazprom, έτσι και η Rosneft ανήκει στο κράτος και μετά την εξαγορά των ισχυρών ρωσικών εταιρειών Yukos και TNK-BP, αποτελεί βασικό δρών στην ενεργειακή πολιτική της Ρωσίας και ειδικότερα στο πετρέλαιο. Μέχρι το τέλος του 2015 οι μετρήσεις έδειξαν πως στις αποθήκες της εταιρείας βρίσκονταν περίπου 34.5 δισ boe υδρογονανθράκων, ένα νούμερο ιδιαίτερα υψηλό καθώς σύμφωνα με το SEC (U.S. Securities and Exchange Commission) είναι αρκετό να προμηθεύσει την χώρα με πετρέλαιο για τα επόμενα 19 χρόνια. Ενώ πέτυχε την παραγωγή-ρεκόρ στο τομέα των υδρογονανθράκων με 254 mmtoe. Η παραγωγή πετρελαίου ανέβηκε σχεδόν 35 % την ίδια χρονιά ενώ ξεκίνησε η εξόρυξη σε 1839 καινούργιες πετρελαιοπηγές. Ενώ αν και δεν συγκρίνεται με την Gazprom, δραστηριοποιείται και στο τομέα του φυσικού αερίου με την παραγωγή της το 2015 να έχει ανέβει κατά 10%. Σύμφωνα με τις επιταγές της αγοράς, εστιάζει στους τομείς της τεχνολογίας και της καινοτομίας μέσα από projects με στόχο την μείωση κόστους παραγωγής, την προστασία του περιβάλλοντος και την αποδοτικότερη παραγωγή για την Ρωσική οικονομία. Η εταιρεία κατέχει το 40 % του μεριδίου παραγωγής πετρελαίου στην Ρωσία και το 5% παγκοσμίως.

[55] Με νομοθετική πράξη της Ρωσικής κυβέρνησης τον Αύγουστο του 1993, η εταιρεία Transneft απέκτησε μορφή και ισχύ. Αποτελεί την μεγαλύτερη εταιρεία μεταφοράς πετρελαίου στον κόσμο καθώς οι αγωγοί της διασχίζουν περίπου 70 χιλιάδες χιλιόμετρα μεταφέροντας ενέργεια από την Ρωσία σε Ευρώπη και Ασία. Πάγια λειτουργία της εταιρείας είναι η μεταφορά ενέργειας και η δημιουργία των κατάλληλων υποδομών για μεταφορά μεγαλύτερης ποσότητας, μέσα από την ανάπτυξη καινοτομίας και τεχνολογίας ,όπως άλλωστε συμβαίνει και στις άλλες

εταιρείες. Την άνοιξη του 2016 η εταιρεία άρχισε στην πράξη να λειτουργεί ένα πλάνο μέχρι το 2020 με γνώμονα την εξάπλωση του δικτύου σύμφωνα με τα κανονιστικά πλαίσια που υπάρχουν για την προστασία του περιβάλλοντος και της ασφάλειας των εργαζομένων κατά την κατασκευή των υποδομών πολλές φορές σε δύσβατες περιοχές.

(συνεχίζεται)

[49] Ministry of Energy of the Russian Federation, The Summary of the Energy Strategy of Russia for the period of up to 2020 , Moscow 2003

[50] Michael Frendholm(2005) ,A New Energy Policy for Russia- Implementation Experience , Conflict Studies Research Centre, Defence Academy of the United Kingdom, p.p 9-10,2007

[51] [http://www.energystrategy.ru/projects/docs/ES-2030_\(Eng\).pdf](http://www.energystrategy.ru/projects/docs/ES-2030_(Eng).pdf) Ministry of Energy of the Russian Federation, Energy Strategy for Russia for the period up to 2030 ,Moscow 2010

[52] Ministry of Energy of the Russian Federation ,Energy Strategy for Russia for the period up to 2030 ,p.p 29-37Moscow 2010

[53] Gazprom.com , Official Statistics of Ministry of the Russian Federation

[54] Rosneft.com , Official Statistics of Ministry of the Russian Federation

[55] Transneft.ru